

Notă de informare privind jurisprudența Curții – Nr. 72

Februarie 2005

Partidul Comuniștilor (Nepeceriști) și Ungureanu împotriva României – 46626/99

Hotărârea din 3.2.2005 [Secția a III-a]

Art. 11

Art. 11 § 1

Libertatea de asociere

Respingerea cererii de înregistrare a unui partid politic care respectă principiile fundamentale ale democrației: *încălcare*

În fapt: Reclamanții sunt o formațiune politică denumită Partidul Comuniștilor (Nepeceriști) (Partidul comuniștilor care nu au fost membri ai Partidului Comunist Român, „PCN”) și președintele acestuia. Cererea de înregistrare a PCN ca partid politic a fost respinsă de instanțe în 1996. Acestea și-au întemeiat deciziile pe statutul și programul politic ale PCN. Au considerat că PCN dorea să instaureze o societate umană și democratică bazată pe o doctrină comunistă, ceea ce implica faptul că acesta considera ordinea juridică și constituțională instaurată în 1989 drept inumană și nedemocratică. PCN nu avusese nicio activitate politică înainte să depună cererea sa de înregistrare.

În drept: Art. 11 – Ingerința pe care o constituie refuzul de a înscrie PCN în registrul special al partidelor politice era „prevăzută de lege” și viza protejarea securității naționale și a drepturilor și libertăților altora. Aprecierea necesității ingerinței într-o societate democratică trebuie să se întemeieze pe programul politic și statutul PCN, având în vedere că acestea au stat la baza deciziilor instanțelor naționale. Acestea au reproșat reclamanților că obiectivele PCN nu respectau suveranitatea țării și, în special, că mijloacele de punere în aplicare a acestor obiective nu erau conforme cu ordinea constituțională și juridică a României. În ceea ce o privește, Curtea observă că statutul și programul politic ale PCN insistă pe respectarea suveranității naționale, integritatea teritorială și ordinea juridică și constituțională a țării, precum și pe principiile democrației și nu cuprinde niciun pasaj care ar putea fi considerat drept o instigare la violență, la revoltă sau orice altă formă de respingere a principiilor democratice, sau la „dictatura proletariatului”.

Programul și statutul PCN se distanțau de abuzurile fostului partid comunist și criticau politica desfășurată după 1989. Or, în cadrul unei democrații, nu este justificată împiedicarea funcționării unei formațiuni politice care respectă principiile fundamentale ale democrației doar pentru faptul că a criticat ordinea constituțională și juridică a țării și pentru că dorește dezbaterile lor publică pe scena politică. Instanțele interne nu au demonstrat deloc în ce fel programul și statutul PCN contraveneau ordinii constituționale și juridice a țării și în special principiilor fundamentale ale democrației. Nu este acceptabil ca un stat contractant să refuze o dezbatere democratică privind înființarea unui partid comunist. Sigur că trebuie să se verifice dacă programul politic al unui partid nu ascunde obiective și intenții diferite de cele pe care le afișează public, dar acest lucru trebuie făcut prin compararea conținutului programului respectiv cu

acțiunile și pozițiile adoptate de membrii și conducătorii partidului. Or PCN nici măcar nu a avut timp să întreprindă vreo acțiune concretă, având în vedere că cererea sa prealabilă de înregistrare a fost respinsă. În mod cert, România a avut experiența comunismului totalitar înainte de 1989, dar acest lucru nu poate justifica, în sine, necesitatea ingerinței, cu atât mai mult cu cât există partide comuniste cu o ideologie marxistă în mai multe țări semnatare ale Convenției. Având în vedere că instanțele nu au dovedit că programul politic al reclamantilor era incompatibil cu o „societate democratică” și cu atât mai puțin existența unei amenințări suficient de iminente pentru democrație, refuzul de a înregistra partidul politic nu răspundea unei „nevoi sociale imperioase” și respingerea cererii de înregistrare a partidului, adoptată chiar înainte ca acesta să fi început să activeze, nu era proporțională cu scopul urmărit.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Art. 41 – Curtea consideră că prin constatarea existenței unei încălcări se oferă o reparație echitabilă suficientă și acordă o sumă cu titlu de cheltuieli de judecată.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Redactat de grefă, prezentul rezumat nu obligă Curtea.

Apăsați aici pentru a accesa *Note de informare privind jurisprudența* (Notes d'information sur la jurisprudence)